

Първа международна олимпиада по теоретична,
математическа и приложна лингвистика

8–12 септември 2003, Боровец, България

Отборно съревнование

Задача 1 (35 точки)

През I хилядолетие от н. е. в Китайски Туркестан е имало два близкородствени езика — тохарски А и тохарски В, произлезли от някога единен — пратохарски — език. Дадени са няколко пратохарски думи така, както са били възстановени от учените:

$\bar{a}k\bar{a}natsa$	‘неразумен’	$p\bar{a}ratsako$	‘гърди’	$st\bar{a}n\bar{k}\bar{a}$	‘дворец’
$\bar{a}sare$	‘сух’	$r\bar{a}s\bar{a}k\bar{a}re$	‘остър’	$ts\bar{a}n\bar{k}\bar{a}r$	‘връх’
$\bar{a}st\bar{a}re$	‘чист’	$sam\bar{a}$	‘същият’	$w\bar{a}lo$	‘цар’
$k\bar{a}r\bar{a}m\bar{a}rtse$	‘тежък’	$s\bar{a}k\bar{a}re$	‘щастлив’	$y\bar{a}s\bar{a}r$	‘кръв’

Дадени са също тохарски А и тохарски В думи, произлизащи от горните пратохарски думи (в произволен ред):

$st\bar{a}n\bar{k}$, $walo$, $r\bar{a}skare$, $\bar{a}sar$, $astare$, $\bar{a}st\bar{a}r$, $\bar{a}stre$, $as\bar{a}re$, $st\bar{a}n\bar{k}$, $w\bar{a}l$, wlo , $prats\bar{a}ko$, $pratsak$,
 $\bar{a}knats$, $akn\bar{a}tsa$, $ts\bar{a}n\bar{k}\bar{a}r$, $ts\bar{a}n\bar{k}\bar{a}r$, $kramartse$, $kr\bar{a}m\bar{a}rts$, $r\bar{a}sk\bar{a}r$, sam , $s\bar{a}m$, $y\bar{a}s\bar{a}r$, $s\bar{a}k\bar{a}r$,
 $yasar$, $s\bar{a}kre$, $y\bar{a}s\bar{a}r$.

Подзадача 1. Определете кои думи от кой език са, ако се знае, че:

- на единия език някои думи имат по два варианта;
- първата дума е тохарска А.

Подзадача 2. Определете от кой език са следните думи и възстановете пратохарския им вид:

- $st\bar{a}m$, $st\bar{a}m$ ‘дърво’;
- $rt\bar{a}r$, $ratre$ ‘червен’;
- $p\bar{a}rs$, $parso$ ‘писмо’.

Подзадача 3. Съществува предположение, че в тохарския В език е имало ударение (горе-долу такова, както например в английски език). Опитайте се да обясните на какво е основана тази хипотеза.

Забележка: \bar{a} е дълго a , \bar{s} се чете горе-долу като българското $ш$, ts — като $ч$, w — като $в$, y — като $й$, \bar{a} — като $а$; η е разновидност на n пред k . (Светлана Бурлак)

Задача 2 (30 точки)

При описване на личните и възвратните местоимения в различни езици лингвистите си служат с така наречените индекси — букви от латинската азбука (обикновено се избират буквите i, j, k, \dots), с които се бележат местоименията и някои други думи в изреченията. Освен буквите се използва и знакът $*$ (звездичка). Ето няколко български примера:

1. Иван_i се_i видя в огледалото.
2. Иван_i казва, че Петър_j не го_{i/*j/k} познава.
3. Момчето_i играе с пистолета му_{*i/j}.
4. В неговата_i работа се забелязва влиянието на учителя_j му_{i/*j/k}.
5. Момичето_i я_{*i/j} видя.

Подзадача 1. Обяснете какво значат индексите и звездичката.

Подзадача 2. Разположете индекси (и звезди, ако трябва) в следните изречения:

- (а) Тя не цени тази черта в своя характер.
- (б) Бащата заведе сина в стаята си.
- (в) Иван знае, че Петър е дал на сина му книгата му.

(Мария Рубинщейн)

Задача 3 (35 точки)

Дадени са двойки близки по значение глаголи:

<i>обвинявам</i>	<i>упреквам</i>
<i>отричам</i>	<i>укривам</i>
<i>заповядвам</i>	<i>командувам</i>
<i>съветвам</i>	<i>консултирам</i>
<i>умолявам</i>	<i>уговарям</i>

Знае се, че всички глаголи от лявата колонка имат някаква способност, която глаголите от дясната колонка нямат.

Подзадача 1. Определете каква е тази способност.

Подзадача 2. Намерете сред изброените по-долу глаголи тези, които също я притежават: *изнудвам, заплашвам, забранявам, кълна се, крещя, одобрявам, отказвам се, залъгвам, посвещавам, губя, карам се, предавам се, настоявам.*

Подзадача 3. Опитайте се да намерите още два глагола със същата способност.

(Борис Иомдин)